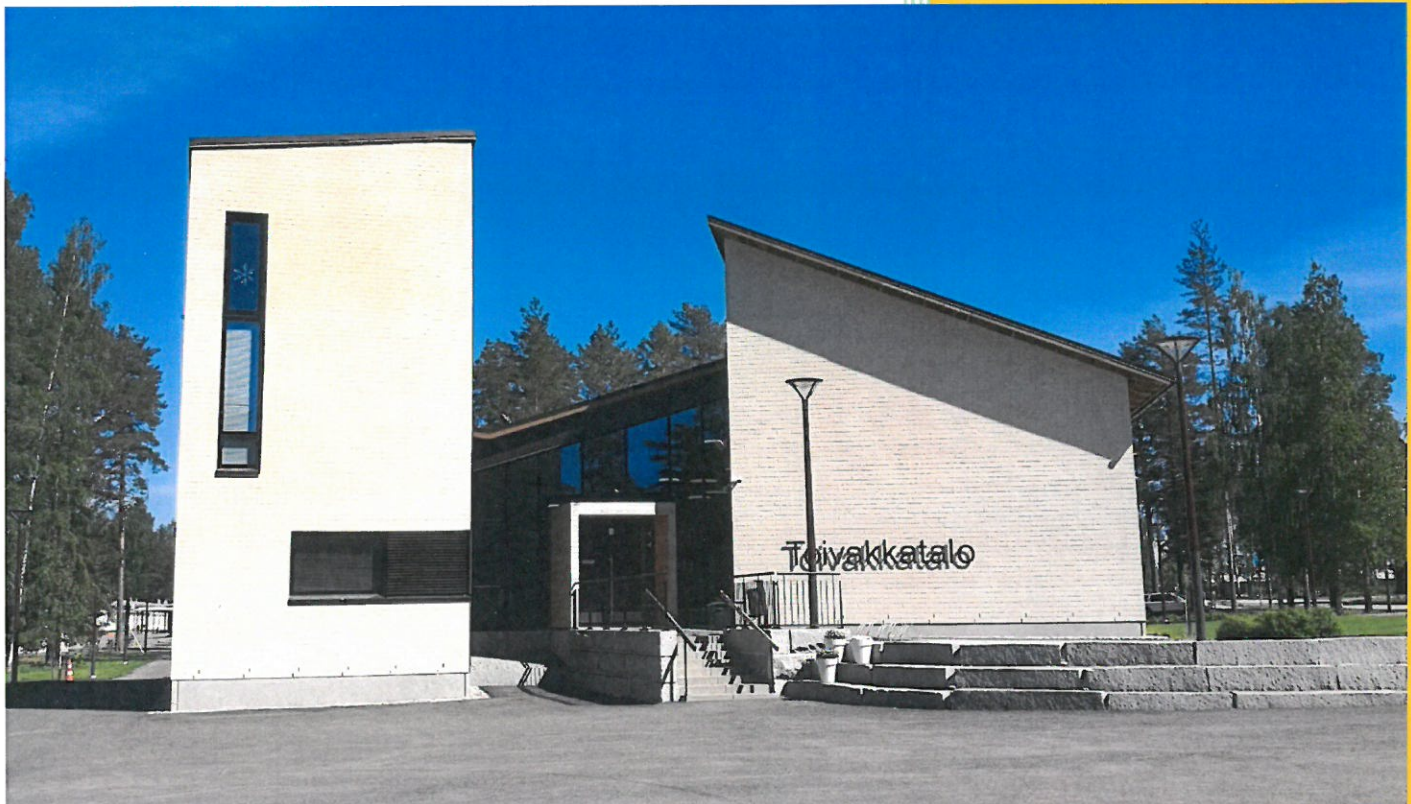

Arviointikertomus 2017

Kuva: Tuija Rinne, tarkastuslautakunnan valokuva-albumi

Tarkastuslautakunta

Tarltk 55 §

Annettu valtuustolle tiedoksi

28.5.2018

Sisältö

Alkusanat	1
Tarkastuslautakunnan tarkoitus ja arvioinnin toteutus.....	1
Tarkastuslautakunnan tarkoitus	1
Lautakunnan kokoonpano ja esteellisyydet	2
Arvioinnin toteutus	3
Arviointi	4
Tilinpäätöstä ja koko kuntaa yhteisesti koskevat havainnot	4
Kunnan johto ja johtaminen	7
Kunnanhallitus	8
Perusturva.....	10
Sivistystoimi	12
Rakennusvalvonta ja ympäristötoimi	14
Tekninen toimi	15

Alkusanat

Tämä on vuonna 2017 aloittaneen tarkastuslautakunnan ensimmäinen arviointikertomus.

Tätä lukevalle kuntalaiselle haluamme sanoa, että tässä dokumentissa tarkastelemme kunnan toimintaa ja taloutta kriittisesti ja pyrimme tuomaan esiin ensisijaisesti sellaisia asioita, joihin näkemyksemme mukaan tulisi kiinnittää enemmän huomiota, jotta kotikunnastamme tulisi entistäkin parempi paikka asua. Yritämme tuoda julki niitä asioita, joita tilinpäätöksessä tai kunnan toiminnasta ei mielestämme kerrottu riittävästi tai jossa näkemyksemme eroaa tilinpäätöksessä esitettyihin tietoihin. Hieman tarkemman kuvan kunnan toiminnasta saat tutustumalla tässä viitattuihin asiakirjoihin, kuten tilinpäätökseen. Tilinpäätös on saatavilla kaikkien luettavaksi kunnan internetsivuilta.

Tätä mahdollisesti lukevalle ulkopaikkakuntalaiselle haluamme sanoa saman kuin kuntalaiselle ja lisäksi kysyä, miksi et sinäkin muuttaisi Toivakkaan? Tämä kysymys kiinnostaa varmasti monia kuntalaisia ja päättäjiä, jotka parhaansa mukaan yrittävät tehdä Toivakkaa entistä halutummaksi asuinpaikaksi. Asukasluvun maltillinen positiivinen kehitys on taas tavoitteena uudessa kuntastrategiassakin. Yhteenvetona täytyy sanoa, että Toivakan kunnassa moni asia on mallillaan, vaikka tässä luottamustoimemme vuoksi nostamme esiin pääasiassa parannusta kaipaavia seikkoja.

Kunnan luottamushenkilöille, viranhaltijoille tai muille jotka vielä jaksavat jatkaa lukemista eteenpäin haluamme kertoa, että tämä asiakirja mukailee löyhästi tilinpäätöksen ja talousarvion otsikointia. Suosittelemme lukemaan vähintään yleisesti tilinpäätöksestä ja kunnasta kerrotut asiat ja syventävää tietoa sinua kiinnostavan tai koskevan hallintokunnan otsikon alta, jolloin saat nopeasti haluamasi tiedot tästä arviointikertomuksesta.

Tarkastuslautakunta pyytää vastauksia ja kommentteja kaikkiin alleviivattuihin lihavoituihin kommentteihin.

Koska tarkastuslautakunta arvioi muiden toimintaa, ottaa se nöyrästi palautetta vastaan myös omasta toiminnastaan ja tästä arviointikertomuksesta. Kuten Toivakan kunnassa muutenkin, myös tarkastuslautakunta pyrkii kehittämään toimintaansa jatkuvasti. Kaiken toimintamme taustalla, myös tässä esiin nostettujen, on halumme ohjata koko kunnan toimintaa kohti parempaa, rakentavasti ja yhteistyössä.

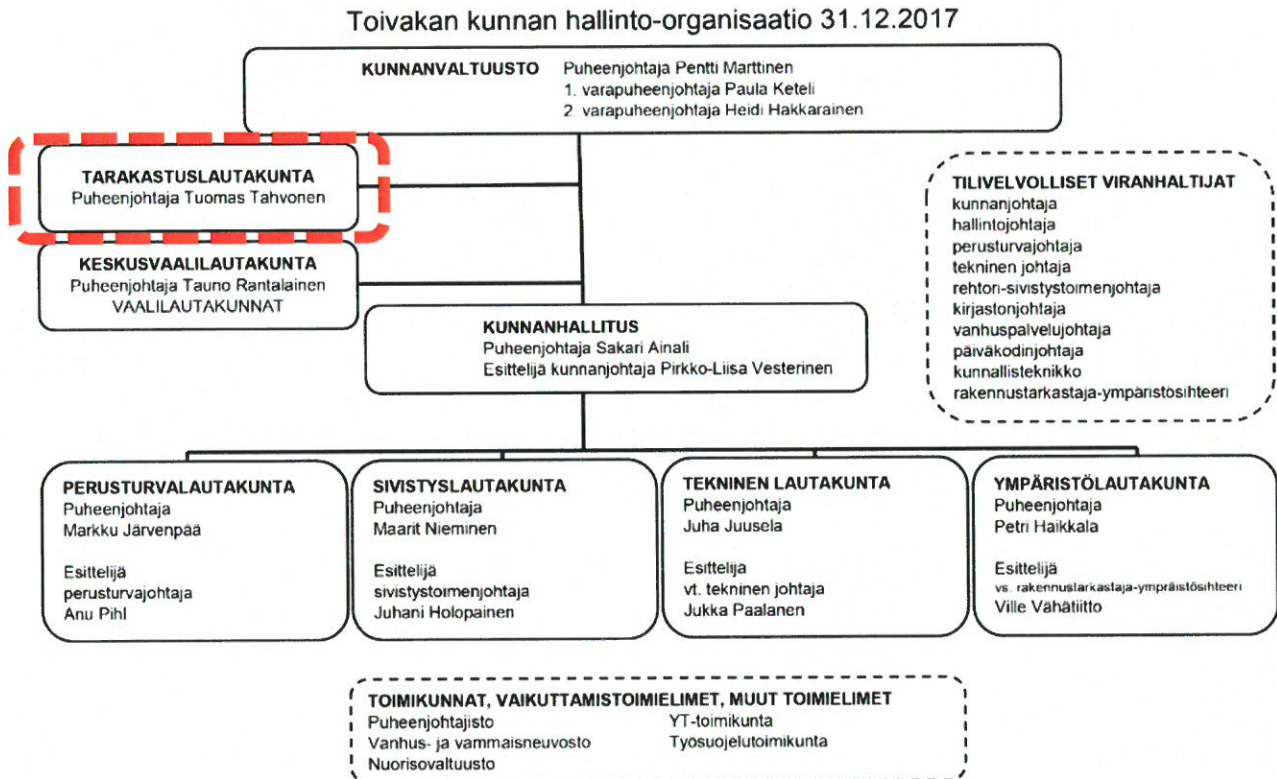
Tarkastuslautakunta haluaa kiittää hyvästä yhteistyöstä kunnan virkailijoita ja luottamushenkilöitä. Erityiskiitoksen lautakunnan juoksevien asioiden hoitamisesta ja huolehtimisesta ansaitsee lautakunnan pöytäkirjanpitäjänä toiminut Heli Manninen.

Antoisia lukuhetkiä toivottaa arviointikertomuksen laatineet tarkastuslautakunnan jäsenet Tuomas Tahvonen, Tuija Rinne, Teuvo Manninen, Satu Nummi ja Jouko Vanhatalo (Ahti Heinosen varajäsen).

Tarkastuslautakunnan tarkoitus ja arvioinnin toteutus

Tarkastuslautakunnan tarkoitus

Tarkastuslautakunta on suoraan kunnanvaltuuston alainen elin, jonka toiminnasta on määrätty kuntalaissa. Lyhyesti sanottuna tarkastuslautakunnan keskeisimpänä tehtävänä on kunnan toiminnan ja talouden tulokellisuuden toteutumisen arviointi yhdessä tilintarkastusyhteisön kanssa. Tarkastuslautakunta on muusta kunnan organisaatiosta erillinen valvontaelin, joka yhdessä tilintarkastusyhteisön kanssa vastaa kunnan ulkoisesta valvonnasta. Alla on Toivakan kunnan organisaatiokaavio, joka osoittaa tarkastuslautakunnan erityisaseman.

Kuva 1: Tarkastuslautakunta kunnan organisaatiossa (lähde: Toivakan kunnan tilinpäätös)

Arviointitehtäviensä vuoksi tarkastuslautakunnalla on tiedonsaantioikeus kaikesta kunnan toimintaan liittyvistä dokumenteista, halutessaan myös salaisista. Tarkastuslautakunta myös ohjaa ja valvoo, että kunnan tilintarkastusprosessi toteutuu tarkoituksen mukaisella tavalla. Toimimme yhdessä tilintarkastajan kanssa. Kunnan tilintarkastusyhteisönä on vuonna 2017 toiminut Talvea Oy, ja vastuullisena tilintarkastajana Timo Nuutinen.

Viime kesäkuussa voimaan tulleen kuntalakiuudistuksen myötä tarkastuslautakunnan uusiin tehtäviin kuuluu myös sidonnaisuusilmoitusrekisterin ylläpito ja sidonnaisuusilmoitusten raportointi valtuustolle. Lakisääteisesti tarkastuslautakunta raportoi havainnoistaan vuosittain laadittavalla arviointikertomuksella, jota olet lukenut jo kunnioitettavan pitkälle. Tarkastuslautakunnan tehtäviä on määritelty myös Toivakan kunnan toimintaa ohjaavassa hallintosäännössä. Tarkastuslautakunnan tarkoituksesta ja asemasta löydät lisätietoa esimerkiksi Kuntaliiton internetsivuilta.

Lautakunnan kokoonpano ja esteellisyydet

Vuonna 2017 toimi kaksi tarkastuslautakuntaa. Edellisen valtuustokauden tarkastuslautakunta toimi 5.6.2017 saakka. Siihen kuului Juha Juusela (pj.), Varja Oksanen (vpj.), Ahti Heinonen, Ritva Nyppynen ja Topi Saarelainen. Aiempien vuosien arviointikertomukset ovat kaikkien saatavilla Toivakan kunnan internetsivuilta.

Kunnallisvaalien ja uuden valtuuston myötä valittiin uusi tarkastuslautakunta, joka on laatinut tämän arviointikertomuksen. Tarkastuslautakunnan toimintaan osallistuneilla jäsenillä ja varajäsenillä on esteellisyyksiä lautakunnan käsittelemissä asioissa seuraavasti:

Tuomas Tahvonen: Esteellinen Ramboll Finland Oy:n liittyvissä asioissa työsuhteen vuoksi; Esteellinen Toivakan Lämpö Oy:tä koskevilla asioilla yhtiön hallitusjäsenyyden vuoksi.

Teuvo Manninen: Ei esteellisyyksiä.

Ahti Heinonen: Ei esteellisyyksiä.

Tuija Rinne: Esteellinen sivistystoimen arviointiin liittyvissä asioissa sivistyslautakuntajäsenyyden vuoksi aiemmalla valtuustokaudella (1-5/2017).

Satu Nummi: Esteellinen sivistystoimen arviointiin liittyvissä asioissa sivistyslautakuntajäsenyyden vuoksi aiemmalla valtuustokaudella (1-5/2017).

Jouko Vanhatalo (Ahti Heinosen varajäsen): Esteellinen ympäristölautakuntaa koskevissa asioissa lautakuntajäsenyyden vuoksi, esteellinen tietyissä kunnan oikeudenkäynteihin liittyvissä asioissa.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet eivät ole osallistuneet arviointikertomuksen laatimiseen siltä osin, kuin ovat olleet esteellisiä.

Alkuvuonna toiminut edellisen valtuustokauden tarkastuslautakunta ei ole osallistunut tämän arviointikertomuksen laatimiseen.

Pöytäkirjanpitäjä ei ole osallistunut arviointikertomuksen laadintaan.

Arvioinnin toteutus

Lautakunta perustaa arvionsa pääosin julkisesti saatavilla oleviin dokumentteihin, joista arvioinnin kannalta olennaisimmat ovat vuoden 2017 talousarvio sekä tilinpäätös. Lisäksi arviointi perustuu arvioitaville esitettyihin kysymyksiin ja henkilöhaastatteluihin sekä tilintarkastusyhteisön kanssa yhteistyössä kerättyyn ja vaihdettuun tietoon.

Tarkastuslautakunta on haastatellut vuonna 2017 hallintojohtajaa. Vuoden 2018 puolella on haastateltu kunnanjohtajaa, kunnanhallituksen ja valtuuston puheenjohtajia sekä talous- ja hallintosihteerä. Haastattelut ovat olleet vapaamuotoisia tai hieman strukturoituja. Haastatteluissa on pyritty avoimeen ja luottamukseen keskusteluun.

Arviointikauden aikaisista asioista tarkastuslautakunta on lisäksi lähettänyt tiedusteluja kunnan virkailijoille ja luottamushenkilöille. Nämä kysymykset ovat olleet yleensä tarkentavia tai pistokoeluonteisia tarkastuksia johonkin asiaan liittyen.

Arvioinnissa on pyritty objektiivisuuteen mitattavan tiedon perusteella, mutta silti moni asia ja etenkin tarkastuslautakunnan suositukset perustuvat yksittäisten palautteiden tai epäsuorasti lautakunnan tietoonsa saamiin asioihin ja niistä tehtyihin johtopäätöksiin. Mikäli jonkin tarkastuslautakunnan tekemän huomautuksen osalta on tarvetta lisätietoihin, pyydämme viranhaltijoita ja arvionnin kohteena olevaan hallintokuntaan liittyviä luottamushenkilöitä tarvittaessa ottamaan yhtettä, niin selvennämme asiaan liittyviä yksityiskohtia.

Etenkin toiminnan tavoitteiden toteutumisen arviointi on usean hallinnonalan osalta osoittautunut haastavaksi, sillä tavoitetasoa ei ole talousarviossa kaikilta osin asetettu riittävän yksiselitteisesti kaikille hallintokunnille.

Vaikka arviointikertomuksen laatinut tarkastuslautakunta on toiminut vain puolet vuodesta 2017, koskee arviointi koko kalenterivuotta 2017. Osittain on arviointi ulotettu tilinpäätösten hyväksymisen väliseen ai-

kaan, jotta tietyt asiakokonaisuudet on saatu käsiteltyä valmiiksi yhdellä kertaa. On huomattava, että tarkastuslautakunnan operatiivinen toiminta, kuten henkilöhaastattelut, perustuvat tietyiltä osin vain vuoden jälkipuoliskolle, kun uusi tarkastuslautakunta aloitti toimintansa.

Arviointi

Tilinpäätöstä ja koko kuntaa yhteisesti koskevat havainnot

Talouden arviointi

Toivakan kunnan tilinpäätöstiedot antavat numeroiden perusteella aihetta tyytyväisyyteen, vaikkakin osittain kyse on onnekkaita sattumista ja lähivuodet näyttävät alijäämäisiltä. Lukujen taustalla piilee riskejä, jotka toteutuessaan voivat muuttaa tilannetta arvioituakin huonompaan suuntaan. Riskejä on muun muassa kunnan lainatakauksissa ja keskeneräisissä oikeusprosesseissa, jotka aiheuttavat kunnan kokoon nähden merkittävän taloudellisen riskin. Ilokseen tarkastuslautakunta saattoi huomata, nämä asiat on varsin avoimesti tuotu esiin tilinpäätöksessä.

Peukutuksen tilinpäätöksessä ansaitsee alaskirjaus palvelutalon tasearvossa, mikä oikaisee kirjanpitoa tuolta osin oikeaan suuntaan nyt, kun taloustilanne siihen antaa varaa ja vähentää poistoihin liittyviä kirjanpidollisia riskejä tulevaisuudessa. Tosin merkittäviä poistotarpeita kiinteistöön liittyy myös tulevina vuosina.

Nykyinen taloustilanne mahdollistaa maltilliset ja suunnitelmalliset investoinnit, mutta yllätyksiin ei juuri ole varaa. Taloustilanne korostaa resurssien oikean ja suunnitelmallisen käytön tärkeyttä. Yksi yllätys tuli, kun Kankaisten koulun osalta jouduttiin aikaistamaan investointipäätöstä vanhan koulurakennuksen rakenteiden huonon kunnan vuoksi vuoden 2018 puolella. Positiivisena asiana tuotakoon esiin, että ainakin tätä kirjoitettaessa tapahtuneeseen saakka on tähän yllätykseen reagoitu kiitettävästi.

Tilinpäätös on kokonaisuudessaan varsin havainnollisesti laadittu ja siitä saa hyvän kuvan vallitsevasta tilanteesta. Siinä on myös varsin avoimesti käsitelty riskejä ja parannusta kaipaavia asioita.

Hallintokuntien talouden toteumavertailu pirstaloituu tilinpäätöksen sekaan, koska raportointi on hajotettu tehtäväalueisiin ja koko hallinnonalan talouden toteutuminen ei selviä ilman laskukonetta. Hallintokuntaa koskeva yhteenveto talouden toteutumisesta helpottaisi kokonaiskuvan muodostamista.

Tilinpäätösprosessi on kokonaisuudessaan edennyt hyvin ja aikataulussa, mitä on edesauttanut henkilöväen paikkaaminen kunnan hallinnossa vuonna 2017.

Mahdollinen sote- ja maakuntauudistus lisää kuntien, myös Toivakan, tulevaisuuden epävarmuutta. Toki muutos voi luoda myös mahdollisuuksia, mutta sitä edeltävää aikaa leimaa epävarmuus tulevasta. Etenkin sote-palveluiden siirtyminen maakunnan järjestämävastuulle pienentää kuntataloutta merkittävästi. Näin ei käy uudistuksen ulkopuolelle jääville kunnan veloille tai muille riskeille, jotka jäävät kunnan hoidettavaksi.

Merkittävä muutos voi vaikuttaa tulevaisuuden näkymiin huomattavalla tavalla, kun kunnan talouden volyymi supistuu merkittävästi ja samalla riski- ja lainataakka säilyy ennallaan, eli niiden suhteellinen osuus kasvaa. Samalla täytyy huomata, että kunnan onnistumista mitataan entistä enemmän muiden, jäljelle jäävien ja uusien tehtävien perusteella.

Nykyinen talousarvioon ja pariin taloussuunnitelmavuoteen perustuva taloudenhallinta on aika lyhytkatseista eikä anna selkeää kuvaa pidemmän aikavälin talouden kehityksestä. Pidemmän aikavälin seuranta on erityisen tärkeää etenkin nykyisen kaltaisessa tilanteessa, jossa seuraavat vuodet näyttävät alijäämäisiltä ja

muutos parempaan on epävarma. Samalla olisi ennustettavissa esimerkiksi kriisikuntakriteerien täyttymistä pidemmällä aikavälillä ja taloudenpitoon saataisiin reagointiaikaa.

Tarkastuslautakunta jäi kaipaamaan kriisikuntakriteerien täyttymisen seuranta osana tilinpäätöstä, mitä hallituksen vastauksissa edelliseen arviointikertomukseen luvattiin (kh 25.9.2017/222 §). Lisäksi tarkastuslautakunta ehdottaa, että kriteerien täyttymistä seurattaisiin myös talousarviossa ja myös suunnitelmavuosien osalta, jolloin mahdollisiin hälyttäviin signaaleihin voidaan puuttua mahdollisimman ajoissa.

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että taloussuunnitelmaa laajennetaan koskemaan viittä seuraavaa vuotta. Näistä kaksi viimeistä voisi olla yhteen niputettuna niiden likimääräisyyden vuoksi. Näin saataisiin aina yli valtuustokauden ulottuva kuva kunnan talouden kehityksestä, vaikkakin pidemmän aikavälin ennusteisiin liittyy aina monia epätarkkuustekijöitä.

Toiminnan arviointi

Toiminnalle asetettua tavoitetasoa ei ole kaikilta osin määritelty tarkasti vuoden 2017 talousarviossa eikä tilinpäätöksessä. Tilinpäätöksessä ei myöskään ole systemaattisesti esitetty eri hallintoalojen omaa arviointia toimintansa onnistumisesta, mistä syystä tarkastuslautakunnan arviointi on tältä osin haastavaa, ellei mahdotonta.

Tarkastuslautakunta vaatii, että talousarviossa sitovaksi tavoitteeksi asetetaan aina konkreettinen luku tai taso, jonka perusteella toiminnallisten tavoitteiden toteutumista voidaan yksiselitteisesti arvioida. Tämä vaatimus on osittain aiheeton, sillä näin on tehty vuoden 2018 talousarviossa.

Lisäksi tarkastuslautakunta vaatii, että jokaisen hallintokunnan tilinpäätösteksteissä tuotaisiin selkeästi esiin tavoitteiden toteutuminen tai toteutumattomuus. Jos tavoitteet ovat laadullisia tai muuten hankalasti mitattavia, tulee hallintokunnan panostaa aikaisempaa enemmän myös itsearviointiin ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointiin. Tarkoituksena ei ole tarkastuslautakunnan tehtävien säilyttäminen muille hallintokunnille, vaan tarkastuslautakunnan toiminnan mahdollistaminen hankalasti mitattavien asioiden arvioinnissa. Valtuuston talousarviossa hyväksymät tai myöhemmin tarkentamat tavoitetasot, ja niiden toteutuminen on raportoitava sellaisenaan tilinpäätöksessä. Tilinpäätöksestä on käytävä ilmi

- **tavoite**
- **miten sen toteutumista arvioidaan**
- **tavoitetaso (mahdollisimman konkreettisesti)**
- **miten tavoite on saavutettu tai miksi ei ole.**

Näistä kolme ensimmäistä on sisällytettävä talousarvioon ja tilinpäätökseen ja lisäksi viimeksi mainittu kohta myös tilinpäätökseen.

Viestintä sen eri muodoissaan on asia, johon tarkastuslautakunta toivoo panostettavan uuden strategian mukaisesti. Moni vuoden 2017 aikana esiin noussut ongelma on liittynyt jollain tasolla viestintään tai sen puutteisiin. Tarkastuslautakunta haluaa muistuttaa erityisesti seuraavista viestinnän osa-alueista, joiden kehittämisellä se katsoo olevan merkittäviä mahdollisuuksia Toivakan kunnan toiminnan kannalta:

- Henkilökohtainen viestintä ihmisten välillä = esimiestyö ja päivittäinen kommunikaatio, joka on Toivakassa erityisen tärkeä muun muassa operatiivisten henkilöriskien hallitsemiseksi.
 - Muun muassa palautteen antaminen ja sen saaminen
- Kunnan sisäinen viestintä
 - antaa pohjan yhtenäiselle viestinnälle ulospäin
 - vahvistaa luottamusta organisaation toimintaan sisältä päin

- päätettäväksi tulevien asioiden valmistelu
- riskien hallinta ja sisäinen valvonta
- mahdolliset tietotekniset viestinnän keinot osana työkuorman ja henkilöriskien hallintaa
- Kunnan ulkoinen viestintä, johon kuuluu useita osa-alueita, mainiten tässä
 - markkinointi
 - kunnan lupaukset ja toiminnan tekeminen tunnetuksi kuntalaisille, päätöstekstit etenkin valtuustotasolla
 - kunnan palveluksessa olevien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden viestintä kuntalaisille ja organisaation ulkopuolelle
 - asioiden tiedottaminen kuntalaisille
 - kuntalaisten osallistaminen kunnan toimintaan ja päätöksentekoprosesseihin
 - palautteen saaminen ja siihen reagoiminen.

Viestintään liittyen tarkastuslautakunta jää seuraamaan, mitä muutoksia uuden strategian toteuttaminen tuo asian tiimoilta tullessaan.

Tarkastuslautakunta muistuttaa, että kaikista päätöksentekoon, liittyvistä palavereista tai haastatteluista on laadittava kirjallinen dokumentti, josta päätös, sen tekijä(t) ja perusteet käyvät ilmi. Tällä varmistetaan toiminnan avoimuus ja toisaalta ehkäistään mahdollisia kiistatilanteita.

Kunnanvaltuuston rooli painottuu strategisten päätösten tekemiseen. Tällaisten päätösten tekemisessä tulisi aina olla riittävät tiedot eri vaihtoehtoista ja niiden vaikutuksista, myös riskeistä. Tarkastuslautakunta ehdottaa, että valtuustolle päätettäväksi tulevien asioiden valmistelussa huomioitaisiin valtuuston rooli strategisten päätösten teossa tuomalla vaihtoehtojen vertailu ja vaikutusten arviointi selkeästi esiin valmistelutekstissä ja taustamateriaalissa. Asiantuntijana toimivassa lautakunnassa tämä vertailu on joka tapauksessa tehty, ainakin toivon mukaan, ja sama tieto tulisi olla myös valtuutetuilla käytössään asiasta päätettäessä.

Kunnan johto ja johtaminen

Talouden arviointi

Tässä yhteydessä ei tarkastuslautakunnalla ole lisättävää tilinpäätökseen tai mitä on kerrottu koko kunta-konsernia koskien.

Toiminnan arviointi

Tarkastuslautakunta arvioi kunnan johdon onnistuneen tehtävässään odotusten mukaisesti. Vuoden alku-puolen tapahtumia muun muassa vuoden 2016 tilinpäätösprosessin osalta käsitelty edellisessä arviointiker-tomuksessa. Johtamisen onnistumisesta todettakoon, että henkilövaje aikaisempina vuosina on pitkittänyt asioiden käsittelyä ja vuonna 2017 on jouduttu kuromaan tätä takamatkaa kiinni. Vuosi 2017 vei tätä kehi-tystä kuitenkin positiiviseen suuntaan.

Toivakan kunnan johto on kunnallisen päätöksenteon kokemuksen osalta varsin nuori. Tämä tuo hallintoon positiivista virettä, mutta tarkastuslautakunta haluaa kuitenkin muistuttaa, että kaikki päätökset on toteu-tettava kunnallisen päätöksenteon hallintoketjua kunnioittaen. Tietoon ei ole tullut merkittäviä laiminlyön-tejä.

Viestinnän tärkeys korostuu kunnan johdon tasolla niin sisäisessä, kuin ulkoisessakin viestinnässä. Kunnan johto ohjaa esimerkillään koko kunnan toimintatapoja.

Kunnan organisaation ohuuden vuoksi kunnan johtoon kohdistuu merkittävä operatiivinen riski, mihin tar-kastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota etenkin henkilöiden työssäjaksamisen osalta. Vaarana on, että yksittäiselle henkilölle kasautuu hetkittäin tai toistuvasti liian suuri työkuorma.

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että työkuorman seurantaan kehitetään konkreettisia työkaluja. Tarkas-tuslautakunta pyytää selvitystä, miten kunnan johto seuraa alaistensa työssäjaksamista ja työkuormaa ja miten siihen pystytään puuttumaan mahdollisimman oikea-aikaisesti. Miten kunnanjohto on edelleen ohjeistanut esimiehinä toimivia alaisiaan toimimaan työssäjaksamisen seurannassa?

Kunnanhallitus

Talouden arviointi

Tilinpäätös antaa hyvän kuvan taloudesta ja se on toteutunut odotusten mukaisesti. Tässä yhteydessä ei tarkastuslautakunnalla ole lisättävää tilinpäätökseen tai mitä on kerrottu koko kuntakonsernia koskien.

Talouden toteutumisesta tarkastuslautakunta nostaa poikkeamana esiin elinkeinotoimen, jossa talouden toteuma on huomattavasti arvioitua pienempi. Sen osalta alle budjetoidun jäänyt toteuma perustuu toteutumatta jääneisiin tavoitteisiin. Elinkeinotoimen resurssien hyödyntäminen on ensiarvoisen tärkeää kunnan kasvutavoitteiden toteutumisessa. Positiivisen maininnan ansaitsee kuitenkin tuore tunnustus yrittäjäystävällisyydestä, mikä toi kunnalle hyvää julkisuutta.

Toiminnan arviointi

Kunnanhallituksen viidestä sitovasta tavoitteesta voidaan selkeästi todeta toteutuneen vain kaksi. Kahden tavoitteen toteutuminen ei ole arvioitavissa asetettujen tavoitteiden ja raportoidun toteuman osalta. Asetetun mittarin ja tavoitteen perusteella kokonaan toteutumatta jäi ”strategian mukainen aktiivinen ja ennalakoiva kotikunnan kehittäminen”.

”Kuntaviestintä vahvistaa myönteistä kuntakuvaa” ja ”kunnan palkkausjärjestelmä on taloudellisesti kestävä” -tavoitteita ei ole sidottu mitattavaan tai arvioitavaan tavoitetasoon.

Aiemmin mainitun elinkeinotoimen osalta merkittävä tavoite ”tulomuutto ja uudisrakentaminen kehittyvät” jäi tarkastuslautakunnan näkemyksen perusteella saavuttamatta. Vaikka uudisrakentamisessa on tapahtunut positiivista kehitystä, perustuu ainakin osa siitä kiinteistötarkastusten myötä luparosessin piiriin tulleisiin vanhoihin rakennuksiin. Asukasluku Toivakassa laski.

Muita huomioita

Omistajan ohjauksessa on tapahtunut tervetullutta muutosta parempaan. Tytäryhteisöjen toimintaa on ohjattu hieman aiempaa paremmin ja omistajan ohjaukseen liittyvää konserniohjetta päivitettiin vuoden 2017 loppupuolella. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kunnan tytäryhteisön Toivakan Haka Oy:n tilinpäätös vuodelta 2016 valmistui myöhässä, vasta loppuvuodesta 2017. Lisäksi yhtiön tilinpäätöksen tiedoissa on havaittu puutteita. Kunnanhallituksella tulisi olla aktiivisempi ote tytäryhteisöjensä omistajanohjaukseen etenkin tavoitteiden toteutumisen seurannassa sekä merkittäviin epäkohtiin puuttumisessa.

Vuodelle 2017 Toivakan Lämpö Oy:lle ei ole määritelty sitovia tavoitteita. Tämä puute on korjattu vuoden 2018 talousarviossa.

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että omistajan ohjausta tulee edelleen kehittää entistä suunnitelmallisemmaksi. Tässä yhteydessä on muistettava, että tällä hetkellä taloudellisesti suurimmat riskit koko kunnalle tulevat epäsuorasti kunnan osittain omistaman yhtiön lainatakauksista ja osana omistajan ohjausta ja sisäistä valvontaa tulisi arvioida huolellisesti juuri tällaisia riskejä.

Tarkastuslautakunta pyytää hallitukselta omistajan ohjauksen toteutuksen suunnitelmaa, josta käy ilmi miten se valvoo tavoitteiden toteutumista ja puuttuu mahdollisiin epäkohtiin.

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että valtuustolle päätettäväksi tulevat merkittävät asiat sisältäisivät vaikuttavuuden arvioinnin lisäksi myös riskien arvioinnin (sisäinen valvonta) päätökseen liittyvien vaihtoehtojen osalta.

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että sisäisen ja ulkoisen valvonnan yhteistyötä kehitetään. Kehittämisessä voisi hyödyntää esimerkiksi ajoittain pidettäviä valvontapalavereja, joissa käytäisiin sisäisen valvonnan havaintoja läpi ja pohdittaisiin mahdollisia jatkotoimenpiteitä. Samalla tarjoutuisi ulkoiselle valvonnalle mahdollisuus tuoda toimintakauden aikaisia havaintoja sisäisen valvonnan tietoon, jolloin niihin voitaisiin puuttua mahdollisimman aikaisin.

Tarkastuslautakunta toivoo, että valmistelussa ja päätöstekstien, etenkin kunnanvaltuuston osalta, sisältöön kiinnitettäisiin enemmän huomiota, jotta päätös ei anna väärää kuvaa tai tarpeettomasti sulje pois päätöksen jälkeen tapahtuvaa toimeenpanon valmistelua ja asian jatkokäsittelyä. Päätöstekstistä tulee mahdollisimman yksiselitteisesti käydä ilmi mitä on päätetty ja mitä ei. Tarkastuslautakunta katsoo, että mahdolliset puutteet edellä mainitussa kuvastavat valmistelun heikkoa tasoa tai väärin suunniteltua valmisteluajataulua.

Samoin kuin kunnan johdolle, tarkastuslautakunta esittää hallitukselle, että se kehittää aktiivisesti keinoja johtamiensa henkilöiden työkuorman seurantaan ja varmistaa, että näin tapahtuu myös kunnan johdossa heidän alaisilleen. Työnantaja-asemassa hallituksen tulee varmistaa, että johtamansa henkilöt voivat toimia työssään häiriöttä ja että heidän työkuorma pysyy kohtuullisena. Tämä on olennainen osa operatiivisten henkilöriskien hallintaa.

Kunnan asukasluku on jo lähes kliseinen puheenaihe, johon ei tunnu olevan yhtä yksittäistä ratkaisua. Asukasluvun toteutuneen kehityksen ja sen eteen vuosien ajan tehdyn työn tulosten perusteella toimenpiteet eivät ole olleet pitkällä aikavälillä oikeita tai riittäviä. Vuonna 2017 asukasluvun kehitys oli Toivakassa negatiivisinta kymmeneen vuoteen. Asukasluku ja sen kehitys on kirjattu uuteen kuntastrategiaan.

Tarkastuslautakunta pyytää hallitukselta selvitystä niistä konkreettisista toimenpiteistä, jotka uuden strategian myötä on pantu käytäntöön asukasluvun kehityksen korjaamiseksi siihen mennessä, kun tähän kysymykseen vastataan. Lisäksi tarkastuslautakunta kysyy hallituksen näkemystä, miksi ja milloin positiivista kehitystä asukasluvussa on aikaisemmin tapahtunut? Voisiko tätä tietoa hyödyntää myös tulevaisuudessa?

Hallituksen vastauksissa vuoden 2016 arviointikertomukseen (kh 25.9.2017 / 222 §) luvattiin, että sisäisen valvonnan suunnitelma otetaan osaksi talousarviota. Tämä ei kuitenkaan ole toteutunut vuoden 2018 talousarviossa kuin joidenkin hallintokuntien osalta. Vuoden 2017 tilinpäätöksen selonteko kunnan sisäisen valvonnan toteutuksesta on kuitenkin sisällytetty. Talousarvioon sisällytettävällä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan suunnitelmalla voidaan varautua kohdistamaan siihen resursseja, tarvittaessa myös taloudellisia, ja varautua tuleviin epävarmuustekijöihin. Kaiken toiminnan suunnitelmallisuus luo puitteet pitkäjänteiselle strategiselle johtamiselle ja on myös toiminnan arvioinnin kannalta olennainen asia.

Tarkastuslautakunta toivoo, että luvattu sisäisen valvonnan suunnitelma otetaan systemaattisesti osaksi talousarviota viimeistään vuoden 2019 talousarviosta alkaen, ja että osaksi sisäisen valvonnan toteutumisen seurantaan otetaan jo edellisen tarkastuslautakunnan ehdottama tarkistuslista tai muita järjestelmällisyyteen ja oikea-aikaisuuteen ohjaavia työkaluja.

Perusturva

Talouden arviointi

Perusturvan toteumavertailu ylittyi hieman budjetistaan loppuvuoden lisämäärärahasta huolimatta, joh-
tuen palvelutalon tasearvon korjauksesta. Talouden toteutumisen arviointi suhteessa toiminnallisiin saavu-
tuksiin ei ole yksiselitteisesti tarkastuslautakunnan vertailtavissa, koska toiminnallisten tavoitteiden tavoite-
tasoja ja toteumaa ei ole selkeästi raportoitu tilinpäätöksessä.

Palveluiden toteutuskustannuksista asukasta kohden ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia suurem-
pään suuntaan verrattuna edellisvuoteen 2016, jolloin Toivakan kunta onnistui toteuttamaan sosiaali- ja
terveydenhuollon palvelut kustannustehokkaasti verrattiinpa kustannuksia Keski-Suomeen, vastaavan ko-
koisiin kuntiin, tai koko maan keskiarvoon.

Toiminnan arviointi

Varsin monelta osalta arviointi jää arvailujen varaan, sillä sitovia tavoitteita ei ole asetettu kaikilta osin sel-
keästi talousarviossa. Lisäksi tavoitteiden toteutumisen arviointi tilinpäätöksessä on puutteellista ja osittain
jopa virheellistä. Edellä mainituista syistä johtuen tarkastuslautakunta ei voi arvioida toiminnan toteutu-
mista kaikilta osin.

Perusturvalautakunnan osalta toiminnallisten tavoitteiden arviointi ei ole kaikilta osin toteutettavissa, joh-
tuen sote-uudistuksen viivästyisestä. Tilinpäätöksen arvioinnin mittarit on lisäksi esitetty erilailla verrat-
tuna talousarvioon.

Lastensuojelun ja muiden lasten ja perheiden palvelujen osalta tilinpäätöksessä ei ole selkeästi raportoitu
asetetun tavoitetason toteutumista. Tavoitetaso puuttuu myös talousarviosta. Tilinpäätökseen olisi toivo-
nut sanallista arviointia onnistumisen osalta, mikäli tavoitteet ovat laadullisia tai niiden raportointiin liittyy
salassa pidettävää tietoa.

Vanhushuollon osalta voidaan todeta, että kehitystä on tapahtunut, mutta tilinpäätöksessä ei ole selkeästi
raportoitu asetetun tavoitetason toteutumista.

Kehitysvammaishuollon osalta sitovat tavoitteet on saavutettu.

Muiden vanhusten ja vammaisten palveluiden osalta voidaan todeta, että kehitystä on tapahtunut, mutta
tilinpäätöksessä ei ole selkeästi raportoitu asetetun tavoitetason toteutumista.

Päihdehuollon osalta tilinpäätöksessä ei ole selkeästi raportoitu asetetun tavoitetason toteutumista. Tavoit-
etasoa ei ole kaikilta osin määritelty myöskään talousarviossa.

Terveydenhuollon osalta toiminnan toteutuminen ja mittarit on tilinpäätöksessä raportoitu poikkeavasti
talousarvioon verrattuna. Arviointia ei ole voitu suorittaa ristiriitaisten tietojen ja raportoimattoman tavoit-
tetason vuoksi.

Muun sosiaali- ja terveyshuollon osalta tilinpäätöksessä ei ole selkeästi raportoitu asetetun tavoitetason
toteutumista.

**Tarkastuslautakunta huomauttaa, että talousarviossa esitetyt toiminnan mittarit ja tavoitetasot on esi-
tettävä tilinpäätöksessä sellaisena, kuin valtuusto on ne hyväksynyt.**

Toiminnan tavoitteiden toteutuminen on raportoitava tilinpäätöksestä annettujen ohjeiden mukaisesti. Sen on oltava yhtenevä talousarvion kanssa ja tilinpäätöksen taulukoinnista tulisi käydä ilmi tavoitetaso, ja se kuinka tavoite on toteutunut. Laadullisesti arvioitavien tai talousarviossa tarkasti määrittelämättömien tavoitteiden toteuma tulisi esittää tekstissä sanallisesti niin, että saavutettu tavoitetaso käy ilmi suhteessa asetettuun tavoitteeseen.

Muita huomioita:

Rajalliset henkilö- ja toimintaresurssit aiheuttavat perusturvapuolella helposti sen, että palvelutarpeen kysynnän nopeisiin muutoksiin ei voida vastata. Vuonna 2017 tämä ilmeni vanhushuollon palvelukeskuspaikkojen puutteena loppuvuodesta. Lastensuojelun ja sosiaalihojauksen arvioitua suurempi tarve taas söi resursseja koulukraattorin toimesta. Tilinpäätöksestä ei käy ilmi, voitiinko riittävä palvelutaso kuitenkin taata?

Tarkastuslautakunta kysyy, miten palvelujen kysynnän nopeisiin muutoksiin on varauduttu ja onko palvelujen riittävä taso voitu saavuttaa?

Perusturvaan liittyvän maakunta- ja soteuudistuksen valmisteluasiat ovat vaatineet henkilöresursseja etenkin kunnanjohtajalta ja perusturvajohtalta, mikä on toisaalta tarjonnut mahdollisuuden parempaan vaikuttamiseen maakuntatasolla, mutta toisaalta vienyt kaivattuja henkilöresursseja kunnan omasta operatiivisesta toiminnasta.

Tarkastuslautakunta kysyy, onko soteuudistuksen valmisteluun kuluvat henkilöresurssit ja niiden vaikutus otettu huomioon toimialan ja koko kunnan johdossa ja miten vajeeseen on varauduttu?

Perusturvapuolella on saavutettu positiivisia tuloksia tietoteknisten järjestelmien avulla muun muassa vanhushpalveluissa. Juuri tämänkaltaisilla uudistuksilla pystytään vastaamaan kasvavaan vaatimustasoon ja tehostamaan henkilöressurssien käyttöä. Toimivat sähköiset palvelualustat voivat myös parantaa viestintää ja asiakasturvallisuutta, kunhan tietoturva huolehditaan nykyvaatimusten edellyttämän mukaisesti. Perusturvan osalta on tilinpäätöksessä käsitelty riski- ja epävarmuustekijöitä varsin kattavasti, mikä osoittaa, että niitä on tunnistettu ja voitu huomioda myös sisäisessä valvonnassa. Näin riskeihin voidaan varautua ja ennakoida ja puuttua tarpeen mukaan.

Toimeentulotukien osalta tilinpäätöksessä esitetyt vuoden 2017 tilastot antavat virheellisen kuvan, koska tukia on siirtynyt kunnilta Kelan piiriin, eivätkä ne siksi näy perusturvan taulukoissa. Positiivisena asiana voidaan nostaa esiin hyvät uutiset Toivakan työllisyystilanteesta vuonna 2017, mikä toi kunnalle osaltaan positiivista julkisuutta.

Sivistystoimi

Talouden arviointi

Sivistystoimen talouden tulokset ovat olleet myönteisiä ja talousarvion toteumavertailu on alittunut useana vuotena peräkkäin, niin myös vuonna 2017. Positiiviset tulokset ovat perustuneet varsinkin varhaiskasvatuksen toimintakulujen vähenemiseen ja perusopetuksen oppilasmäärien kasvuun. On kuitenkin huomattava, että asukaslukuun suhteutettuna sivistystoimen järjestämiskustannukset ovat aiempina vuotena (2016) olleet hieman korkeammat verrattuna vastaavan kokoluokan kuntiin, maakuntaan keskimäärin tai koko maahan (lähde: Kuntaliitto, perustuen kuntien vuoden 2016 tilinpäätösten kustannustasoon). Verrokkeja korkeammat kustannukset selittynevät pitkälti Toivakan kunnan koolla ja perusopetuksen tarjoamisella kahdessa eri opetusyksikössä. Viime vuosien negatiivinen asukasluvun kehitys korostaa Toivakan vertailukustannuksia asukasta kohden jyvitettyinä. Todennäköinen oppilasmäärien kasvu lähivuosina tuo mahdollisuuden tehostaa toimintaa, mutta toisaalta luo kustannuspaineita toiminnan järjestämisen osalta.

Talouden arvioinnin osalta vuosi 2017 ei ole tuonut merkittäviä muutoksia sivistystoimeen. Kustannustaso on noussut hieman vuodesta 2016.

Tarkastuslautakunta toistaa aiemman huomautuksen siitä, että ylibudjetointia tulee välttää. Budjetoinnin tarkkuusvaatimus kasvaa lähivuosien tiukentuvassa taloustilanteessa ja sivistystoimen noustessa entistä keskeisemmäksi osaksi kunnan järjestämisvastuuta.

Toisaalta tarkastuslautakunta kysyy, voitaisiinko sivistystoimen osalta vähentää ylijäämää panostamalla henkilöriskien ehkäisyyn tai toiminnan tehostamiseen esimerkiksi kulttuuri- tai vapaa-ajan palveluissa, missä pienilläkin määrärahan lisäyksillä olisi mahdollista saavuttaa merkittävää parannusta aikaisempaan?

Toiminnan arviointi

Kaikkia sitovia tavoitteita ei ole määritelty tarkasti vuoden 2017 talousarviossa, joten tavoitteiden toteutumisen arviointi on tarkastuslautakunnalle osittain mahdotonta. Tilinpäätöksessä toiminnan tavoitteista on arvioitu vain lopputulos eikä ole tuotu esiin, onko saavutettu asetettu tavoitetaso.

Sivistystoimenlautakunnan (alkuvuosi) ja sivistyslautakunnan (loppuvuosi) osalta sitovat toiminnalliset tavoitteet on saavutettu.

Perusopetuksen osalta sitovaa tavoitetasoa ei ole selkeästi määritelty, eikä tilinpäätöksessä ole tuotu esiin onko saavutettu tavoitteen mukainen loppu.

Esiopetuksen osalta sitovaa tavoitetasoa ei ole selkeästi määritelty, eikä tilinpäätöksessä ole tuotu esiin onko saavutettu tavoitteen mukainen loppu.

Kulttuuritoimen osalta sitovaa tavoitetasoa ei ole selkeästi määritelty, eikä tilinpäätöksessä ole tuotu esiin onko saavutettu tavoitteen mukainen loppu.

Yleissivistävän koulutuksen osalta kaikki sitovat tavoitteet on saavutettu. Toiminta on myös ollut taloudellisesti tuloksellista, sillä talouden toteuma on selkeästi alle budjetoidun.

Vapaa-aikatoimen osalta sitovaa tavoitetasoa ei ole selkeästi määritelty, eikä tilinpäätöksessä ole tuotu esiin onko saavutettu tavoitteen mukainen loppu. Muista tavoitteista mainittakoon nuorisovaltuuston toiminnan aloittaminen.

Varhaiskasvatuksen osalta toimintaa on toteutettu suunnitelmallisesti, mutta tilinpäätöksessä ei ole tuotu esiin onko saavutettu tavoitteen mukainen loppu.

Yleisesti koko sivistystoimen osalta voidaan todeta, että tavoitteen mukaisiin asioihin on panostettu tuloksellisesti. Se kuinka hyvin tavoitteet on saavutettu jää monelta osin arvailujen varaan.

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että toiminnan ja palvelutarjonnan kirjoa pyrittäisiin laajentamaan entisestään kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen osalta yhteistyössä esimerkiksi yritysten, oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Toiminnan laajentamisen tulee tukea kuntastrategiaa ja sillä tulisi hakea sellaisia kehityssuuntia, jotka tukevat kunnan uutta asemaa myös lähitulevaisuuden sote- ja maaakuntauudistusten jälkeen. Toiminta voisi myös sitoa sivistystoimintaa enemmän yhteen muiden toimialojen kanssa, mikä tukisi kunnan palvelurakenteen kehittämistä.

Rakennusvalvonta ja ympäristötoimi

Talouden arviointi

Talousarvion osalta ympäristötoimi on vielä vuoden 2017 talousarviossa ollut teknisen toimen alaisuudessa. Tarkastuslautakunta katsoo, että ympäristötoimen talouden toteutumisessa ei ole huomautettavaa, mutta jatkossa toteuma-arvioon on kiinnitettävä aikaisempaa enemmän huomiota.

Toiminnan arviointi

Ympäristötoimen tavoitteista saavuttamatta jäi rakennusjärjestyksen hyväksyminen, joka viivästyi vuoden 2018 puolelle.

Yleisesti ottaen ympäristötoimen toiminta on ollut tuloksellista. Tavoitteet ja toiminta on vuoden 2017 talousarviossa osittain teknisen toimen alla.

Tarkastuslautakunta kysyy, onko ympäristötoimen puolella kartoitettu mahdollisuuksia sellaiseen toimintaan tai uudenlaiseen palvelutarjontaan, joka tukee uutta kuntastrategiaa ja tulevaisuudessa kunnan uudelleen muotoutuvia tehtäviä. Esimerkiksi tällaisia kehitysalueita voisi löytyä rakentamiseen liittyvässä neuvonnassa tai epäsuorasti palvelutoiminnan kehittämiseen esimerkiksi yhdessä kolmannen sektorin tai yritysten kanssa. Voisiko Toivakasta tehdä Suomen helpoimman paikan rakentaa?

Tekninen toimi

Talouden arviointi

Teknisen lautakunnan toteuma-arvion ylittyminen selittyy vanhan palvelukeskuksen tasearvon rohkealla poistolla. Poisto oikaisee kiinteistön kirjanpitoarvoa lähemmäs todellista tilannetta.

Positiivisena yllätyksenä mainittakoon arvioitua suurempi myyntitulo uuden palvelutalon tontin myynnistä, mikä yhdessä muuten onnistuneen taloudenpidon ansiosta mahdollisti edellä mainitun lisäpoiston haasteellisesta kiinteistöstä.

Toiminnan arviointi

Hallinnon osalta sitovat tavoitteet saavutettiin hyvin, vaikka edellisen vuoden keskeneräiset asiat rasittivat henkilöresurseja.

Yhdyskuntasuunnittelun osalta sitovien tavoitteiden toteutumista ei ole raportoitu tilinpäätöksessä kaikilta osin. Kaavoitus on viivästynyt suunnitellusta, mutta muuten tavoitteet näyttäisi olevan saavutettu.

Yhdyskuntateknisten palveluiden osalta toiminta on ollut tuloksellista. Talousarviossa ei ole asetettu tarkkoja sitovia tavoitteita.

Tilapalvelujen osalta tavoitteet on saavutettu osittain. Tilinpäätöksestä ei kuitenkaan käy ilmi onko vuokraperusteet tarkistettu kustannuksia vastaavaksi, mikä oli asetettu sitovaksi tavoitteeksi. Kokonaisuudessaan tilapalveluissa on tapahtunut positiivista kehitystä myös muiden kuin sitovien tavoitteiden osalta.

Muita huomioita

Henkilöstöön liittyvä operatiivinen riski on realisoitunut konkreettisesti myös teknisellä puolella. Vuonna 2017 maksettiin työvelkaa niistä töistä, jotka aiemmin ovat jääneet tekemättä. Tämä söi resurseja ajankohtaisten asioiden hoidosta. Toisaalta tilanteessa on samaan aikaan silti tapahtunut merkittävää parannusta vuoden aikana.

Tilinpäätöksessä todetaan ”rakennusten käyttöasteen olevan 90 % kaikkien keskeisten rakennusten osalta”. Tämän tavoitteen todellista onnistumista kuvaisi paremmin kaikkien kunnan omistamien kiinteistöjen käyttöaste. Tällöin ongelmalliset kohteet tulisivat selkeämmin ilmi. Keskeiset rakennukset kun tahtovat olla niitä, joilla on kunnan toiminassa eniten merkitystä ja jotka luonnostaan ovat eniten käytössä. Lisäksi tulisi tuoda ilmi, kohdistuuko käyttämätön osuus tiettyihin kiinteistöihin vai tasaisesti koko rakennusmassaan.

Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka kiinteistöjen käyttöastetta seurataan ja miten käyttöaste jakautuu eri kiinteistöjen kesken ottaen huomioon kaikki kunnan omistamat kiinteistöt?

Tarkastuslautakunta kysyy, miten tekninen toimi valvoo kunnan omaisuuden ja kunnossapitovastuulle kuuluvan infrastruktuurin kunnossa säilymistä niissä tapauksissa, kun kunnan ulkopuolinen taho työskentelee kunnan alueella?

Tässä on havaittu puutteita muun muassa katujen liikennöitävyydessä muutostöiden aikana. Ketjuttuvien infrastruktuurihankkeiden osalta voisi myös miettiä, onko kunnalla mahdollista edesauttaa samoja reitityksiä hyödyntävien asennusten toteutusta saman aikaisesti, jolloin samoja paikkoja ei tarvitsisi avata ja kaivaa moneen kertaan. Se olisi kaikkien etu. Koska kyse ei ole kunnan omista hankkeista voi tämä olla käytännössä haastavaa.

Vuoden 2017 puolella tehtiin panostuksia huoltovarmuuteen muun muassa varavoimakoneen hankinnalla. Myös työturvallisuuspuolella on tapahtunut kehitystä parempaan.

Tarkastuslautakunta kysyy, onko teknisessä lautakunnassa tehty riskikartoitusta yleisesti sellaisista riskeistä, joista voi aiheutua merkittävää vahinkoa tai haittaa kuntalaisille, turvallisuudelle tai ympäristölle?

Toivakassa 28.5.2018

Toivakan kunnan tarkastuslautakunta

Tuomas Tahvonen
Puheenjohtaja

Teuvo Manninen
Varapuheenjohtaja

Satu Nummi
Jäsen

Tuija Rinne
Jäsen

Jouko Vanhatalo
Varajäsen